

ВІДГУК

офіційного опонента Нікітенка Сергія Анатолійовича на дисертаційну роботу ПОДГУРСЬКОГО Станіслава Ельбертовича «Диференційований підхід до швидкісно-силової підготовки кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій у тайландському боксі», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми дисертації. Підготовка українських тайбоксерів здійснюється, переважно, на підґрунті загальних положень з теорії спорту та інших спортивних одноборств, залишаючи без достатньої уваги особливості тайландського боксу. На відміну від інших контактних одноборств, удари у тайландському боксі можуть завдаватися будь-якою частиною руки або ноги, що висуває підвищені вимоги до техніки рухів і швидкісно-силових можливостей великих груп м'язів атлетів. Оскільки тайбоксери з різною масою тіла відрізняються між собою у вищевказаних аспектах, виникає необхідність в розробці науково обґрунтованої методики диференційованого підходу до швидкісно-силової підготовки кваліфікованих тайбоксерів різних вагових категорій. Велика різноманітність ударних дій, індивідуальні прояви техніки рухів та рухових функцій у спортсменів з тайландського боксу, вимагають удосконалення технології контролю та оцінювання рівня їх швидкісно-силових якостей. Врахування індивідуальних особливостей у програмах спеціальної фізичної підготовки сприятиме більш ефективному вдосконаленню техніки ударних рухів кваліфікованих тайбоксерів.

Виходячи з вищезазначеного, дисертаційна робота Подгурського Станіслава Ельбертовича «Диференційований підхід до швидкісно-силової підготовки кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій у тайландському боксі» є актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на кафедрі історії та теорії олімпійського спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України відповідно

до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 рр. за темою 2.27 «Вдосконалення системи спортивної підготовки і змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів в сучасних умовах інтенсифікації змагальної діяльності» (номер державної реєстрації 0117U000806), та Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр. за темою 2.5 «Структура і зміст багаторічної підготовки спортсменів в сучасних умовах розвитку спорту» (державний реєстраційний номер 0121U108197).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота, загальним обсягом 267 сторінок, складається з: анотації, вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел, додатків; містить 28 таблиць, 12 рисунків. Список використаних джерел складається з 236 найменувань.

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження; вказано зв'язок з науковими планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження; розкрито наукову новизну і практичну значимість отриманих результатів; вказано особистий внесок здобувача в спільно опублікованих наукових працях; відображено інформацію про апробацію результатів дослідження та публікації за темою роботи, структуру й обсяг дисертації.

Перший розділ «Структура і зміст спеціальної фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів у таїландському боксі» присвячено аналізу й узагальненню публікацій, які: характеризують особливості розвитку швидкісно-силових можливостей у контактних єдиноборствах; розкривають історичні аспекти розвитку таїландського боксу, особливості техніки ударних прийомів, фактори реалізації та забезпечення змагальної діяльності в таїландському боксі, необхідність диференційованого підходу до спеціальної фізичної підготовки швидкісно-силової спрямованості кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій у таїландському боксі, а також

інформацію щодо розробки комплексів фізичних вправ швидко-силової спрямованості та контролю спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих спортсменів у тайландському боксі.

У **другому розділі** «Методи та організація дослідження» наведено комплекс методів дослідження, обґрунтовано їх застосування, описано організацію досліджень. Здобувач надає детальний опис застосування кожного методу дослідження. Відповідно до поставлених мети та завдань процес дослідження включав чотири послідовних, логічно взаємопов'язаних етапи впродовж кількох років роботи. Було проаналізовано відеозаписи 21 поєдинку чемпіонатів світу серед аматорів дорослої групи з 2011 по 2017 роки і чемпіонату України 2018 року. У дослідженні брали участь 45 кваліфікованих спортсменів (майстри спорту України, кандидати в майстри спорту України) – чоловіки віком від 18 до 28 років. Констатуючий і формуючий педагогічні експерименти були проведені впродовж 2019-2020 років на базі ДЮСШ № 5 м. Київ, у спортивному клубі «Muay Thai Spirit Gym», та спортивному комплексі «Меридіан».

У **третьому розділі** «Особливості прояву швидко-силових можливостей у процесі виконання ударних прийомів кваліфікованими спортсменами різних вагових категорій у тайландському боксі» подано отримані дані щодо реалізації швидко-силових можливостей у процесі виконання ударних прийомів кваліфікованими тайбоксерами різних вагових категорій, а також надається аналіз їх змагальної діяльності.

У **четвертому розділі** «Обґрунтування диференційованого підходу до швидко-силової підготовки кваліфікованих спортсменів у тайландському боксі» здобувач розкриває такі аспекти: обґрунтування контрольних вправ для оцінки допоміжної швидко-силової підготовки кваліфікованих тайбоксерів; розробка та впровадження диференційованої програми вдосконалення швидко-силових можливостей кваліфікованих тайбоксерів різних вагових категорій та підтвердження її ефективності.

П'ятий розділ «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» присвячено узагальненню отриманих експериментальних даних і теоретичного аналізу за темою дисертаційної роботи.

Висновки дисертаційної роботи відповідають меті та завданням дослідження, а **практичні рекомендації** відображають отримані наукові результати.

Достовірність і наукова новизна отриманих результатів.

У дисертаційному дослідженні Подгурського С.Е. **вперше**: виявлено особливості комплексного прояву швидкісних і силових компонентів рухових функцій кваліфікованих тайбоксерів різних вагових категорій, які були встановлені шляхом кількісної оцінки показників техніко-тактичних дій в умовах змагальної діяльності; розроблено технологію оцінки рівня розвитку швидкісно-силових можливостей спортсменів різних вагових категорій у тайландському боксі; розроблені диференційовані програми у вигляді модулів швидкісно-силової спрямованості для ефективного підвищення швидкісно-силових можливостей кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій; обґрунтовано методичку тренувальних програм з удосконалення швидкісно-силових можливостей кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій.

Автором дисертації **доповнено і систематизовано** цілісну систему наукових знань щодо теоретико-практичних, а також методичних положень спеціальної фізичної підготовки кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій у тайландському боксі; **вдосконалено** технологію оцінки рівня розвитку швидкісно-силових можливостей кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій у тайландському боксі (як в ударних прийомах, так і у фізичних вправах); **дістала подальшого розвитку** тема досліджень, що пов'язані з диференційованим підходом до швидкісно-силової підготовки кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій у тайландському боксі.

Практична значущість результатів дослідження полягає у розробці диференційованих програм швидкісно-силової підготовки спортсменів різних вагових категорій з урахуванням відмінностей в рівні розвитку швидкісних і силових компонентів, а також здатності до комплексної їх реалізації у змаганнях з тайландського боксу. Результати проведених досліджень впроваджено у навчально-тренувальний процес спортивного клубу єдиноборств «Муей тай спіріт джим» м. Києва (вересень 2019 р. – травень 2020 р.), практику тренувального процесу збірної команди Чернігівської області з кікбоксингу

(впродовж 2019 року), навчальний процес кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту (вересень 2019 р. – червень 2020 р.), про що свідчать відповідні акти впровадження.

Повнота викладення результатів дослідження у друкованих працях. Результати дисертаційної роботи висвітлені в 12 наукових публікаціях: 4 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 2 статті у періодичних наукових виданнях Великобританії та Іспанії, проіндексованих у базі даних Scopus (Q2, Q3) та Web of Science; 5 публікацій апробаційного характеру, 1 публікація додатково відображає наукові результати дисертації.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дисертаційної роботи було представлено на міжнародних конференціях: «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2018–2020 рр.); «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2020 р.); а також на всеукраїнських конференціях: «Фізичне виховання і спорт в навчальних закладах України на сучасному етапі: стан, напрямки та перспективи розвитку» (Кропивницький, 2020 р.); Всеукраїнському форумі «Спортивні єдиноборства: шляхи розвитку та вдосконалення» (Київ, 2020 р.); Всеукраїнському семінарі з підвищення кваліфікації тренерського складу за темою доповіді «Ефективність засобів контролю спеціальних швидкісно-силових можливостей кваліфікованих спортсменів тайландського боксу шляхом виявлення взаємозв'язку зрушень показників ударних прийомів щодо контрольних вправ» (Київ, 2020 р.).

Відповідність дисертації вимогам МОН України. Структура та обсяг основного тексту дисертаційної роботи, а також її оформлення відповідають вимогам МОН України.

Рекомендації щодо використання результатів дисертації. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в практичній діяльності тренерів з тайландського боксу з метою підвищення ефективності підготовки кваліфікованих тайбоксерів різних вагових категорій, а також самими атлетами з тайландського боксу безпосередньо у навчально-тренувальному процесі.

Недоліки і зауваження до дисертаційної роботи.

Оцінюючи позитивно дисертацію Подгурського Станіслава Ельбертовича, необхідно зупинитися на зауваженнях, переважно, дискусійного характеру, які виникли під час ознайомлення з роботою:

1. По тексті дисертації зустрічаються незначні граматичні та стилістичні огріхи (плутанина у відмінках, знаках пунктуації, пропущені слова). Зустрічаються невдало сформульовані словосполучення чи речення, як наприклад: «Врахування особливостей **(чого?)** у програмах спеціальної фізичної підготовки, створить хороші...» (с. 22), «...кваліфікованих спортсменів **таїландського боксу різних вагових категорій.**» (с. 4 тощо), «**бічні удари**» (с. 5 тощо), «За кількістю техніко-тактичних дій, проведених в поєдинку, визначалися особливості прояви швидкісно-силових якостей.» (с. 24), «правою бічною рукою» (с. 129), «У навчальних заняттях обов'язковим був спаринг, а по завершенню, як зняття м'язової напруги проводилося плаванням.» (с. 33) тощо. Уривок тексту на с. 31 (2-й абзац) «Мета ударної техніки носить ...» має незрозумілий та незв'язний характер.

2. Назва підрозділу 1.1. «Особливості розвитку швидкісно-силових можливостей у групі контактних єдиноборств» (с. 30-36) не зовсім коректно відображає зміст тексту, оскільки автором переважно подається інформація про історичний розвиток Муай-Тай та особливості техніко-тактичної підготовки бійців.

3. У підрозділі 1.2. (с. 36) «Техніка ударних прийомів у таїландському боксі» автор подає загальновідому класифікацію фізичних вправ (с. 37) за В.М. Платоновим, що займає сторінку тексту. Достатньо зробити посилання одним реченням на першоджерело, не повторюючи її опис з підручника.

4. На сторінці 41 є не зовсім коректне, дискусійне твердження «...а у класичному боксі опорною **(ногою)** є передня, і центр ваги зміщений саме до неї».

5. Частина тексту з підрозділу 1.5., яка безпосередньо стосується авторської розробки комплексів фізичних вправ швидкісно-силової спрямованості (с. 54-58), можливо, краще було би перенести в Розділ 3, підкріплюючи відповідним цифровим матеріалом. Дослідницька інформація,

таким чином, залишається в публікаціях автора поза межами тексту дисертації: отримані дані є важливим підтвердженням наукової новизни дослідження здобувача.

6. У тексті першого розділу (с. 60-62) є посилання на серію хронодинамометрів «Спудерг», за якими проведено низку досліджень з кікбоксингу, кіокушинкай карате тощо. Мабуть, все ж коректніше було би в списку літератури згадати і автора-розробника згаданої серії «Спудергів» – професора Савчина М.П., оскільки ще заздалегідь до цих робіт захищено чимало дисертацій з боксу, саме при дослідженні швидкісно-силових характеристик (компонентів техніки) поодиноких ударів і багатударних сполучень, індексів креатин-фосфатної та гліколітичної працездатності тощо. Тести ударів 8 та 40 секунд, вищевказані індекси працездатності було впроваджено вперше професором Савчиним М.П. саме при дослідженнях у боксі ще у 90-х роках минулого століття.

7. Здобувачем проаналізовано відеозаписи 21 поєдинку чемпіонатів світу серед любителів (група дорослих) з 2011 по 2017 рр. і чемпіонату України 2018 р. Чи такої кількості поєдинків є достатньо задля того, щоби дослідити особливості змагальної діяльності кваліфікованих тайбоксерів трьох груп вагових категорій?

8. Диференційований підхід для виконання контрольних вправ швидкісно-силової спрямованості передбачав різну тривалість для спортсменів кожної вагової категорії (с. 79): для легковаговиків в діапазоні 20-30 сек., середньоваговиків 15-25 сек., важковаговиків 10-20 сек. Яким чином така різниця в часових діапазонах пов'язана з масою тіла спортсменів? Яким чином маса тіла окремого тайбоксера впливає на час виконання ним вправи? Яким чином маса тіла спортсмена пов'язана із його втомою під час виконання швидкісно-силових вправ?

9. У другому розділі (с. 82) здобувач вказує, що дисертаційне дослідження проходило впродовж 2017-2021 рр. у п'ять етапів, але в подальшому тексті описує тільки чотири етапи.

10. Назви підрозділів 3.1. (с. 85) та 4.1. (с. 108) тексту дисертації не співпадають з такими, що подані у Змісті (с. 19).

11. У тексті четвертого розділу автор застосовує словосполучення «негативний кореляційний зв'язок» та «позитивний кореляційний зв'язок». Наявність вірогідного кореляційного зв'язку між перемінними, мабуть, не коректно тлумачити як позитив або негатив – це лише інструмент математичної статистики. Тому, краще залишити відповідно терміни «зворотній» (або обернений) та «прямий» кореляційний зв'язок. Позитивним або негативним може бути перенос фізичних якостей, або вплив одних явищ на інші.

12. Висновок № 6 дисертації (с. 176) не несе прямої відповіді на поставлені завдання проведеного дослідження, і звучить лише як перспектива для подальшої роботи у даному напрямку.

13. Практичні рекомендації (с. 177) по роботі написано в минулому або теперішньому часі, з вживанням дієслів: проводяться, не перевищував, застосовується, використовувались, підвищується тощо. Можливо, що рекомендації краще звучали би при використанні цих дієслів у майбутньому невизначеному часі: проводити, повинен не перевищувати, застосовувати, використовувати, підвищувати. Така форма дієслів надає тексту рекомендованого змісту.

14. У тексті дисертації не знайдено посилання на джерела № 152, 217, 232, 234 по списку використаних джерел.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Подгурського Станіслава Ельбертовича на тему «Диференційований підхід до швидкісно-силової підготовки кваліфікованих спортсменів різних вагових категорій у тайландському боксі», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, характеризується новим підходом і практичною цінністю, відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019), вимогам освітньо-наукової програми, яку успішно завершив здобувач, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова

Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор Подгурський Станіслав Ельбертович заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Опонент:

доцент кафедри фехтування, боксу
та національних одноборств
Львівського державного університету
фізичної культури імені
Івана Боберського,
кандидат наук з фізичного
виховання і спорту, доцент

С. А. Нікітенко

Проректор з наукової роботи
та зовнішніх зв'язків ЛДУФК
імені Івана Боберського,
кандидат біологічних наук,
професор

А. С. Вовканич

Відділ кадрів
Засвідчую: Нікітенко С.А.,
Вовканич А.С.
Науковий кадрів